

TEKSTI: Sinikka Luhtasaari

KUVAT: Pirjo Mailammi ja Sirkku Saini-Sjöman

Syntymäpäivärahoilla turvatalo tytöille

Raiskatut tytöt pääsivät takaisin koulunpenkille Kenian Meibekissä, kun suomalainen Sirkku Saini-Sjöman pisti tuulemaan. World Vision -järjestön avulla rahaa kerättiin tyttöjen turvataloon.

Elettiin kesää 2006. Lastentarhanopettaja Sirkku Saini-Sjöman täytti elokuussa täydet 50 vuotta ja pohti päänsä puhki, miten juhlistaisi merkkipäivää. Elämisen perusta oli kunnossa, eikä pönäköille juhlille tai turhille tavaroille ollut tarvetta. Tasavuodet oli hyvä syy kerätä perhe ja vanhat ystävät kasaan.

Lehtileike, jossa kehoitettiin ostamaan lehmä lahjaksi, muistui mieleen. Kolmen tyttären äitinä ja kahden sijaisemona, tyttöjen huolet olivat tulleet tutuiksi. Mitäpä jos keräisi rahaa lahjojen tilalle ja sijoittaisi rahat tyttöjen tukemiseen?

”Googlasin kehoilla internet-taidoillani erilaisia järjestöjä ja etsin, missä suurin osa lahjoitetuista euroista menee toivottuun osoitteeseen”, Sirkku kertoo töölöläiskotinsa keittiössä viisi vuotta myöhemmin. Hiljaisina kesäkuukausina soittopyyntöihin ei vastattu. Netistä löytyi lopulta järjestö World Vision, jonka kautta voisi lahjoittaa korvamerkittyä rahaa lastensuojeluun ja opastajaksi ryhtyi Ulla Tervo, järjestön Kenian hankkeiden erityisasiantuntija.

Juhlat elokuussa olivat ihanat, paitsi että joku rohkeni epäillä päivän-sankarin unelmaa. Noinkohan lahjarahat menevät tytöille, päätyvät kuitenkin matkan varrella toisten taskuihin. ”Sillä hetkellä päätin, että menen itse paikan päälle katsomaan turvatalon rakentamista”, Sirkku sanoo.

Raskaana olevat takaisin kouluun

Lahjoituksia kertyi ja Sirkku järjesti itsensä Ullan matkakumppaniksi Keniaan jo keväällä 2007. Tapahtumat etenivät uskomattoman nopeasti ja helmikuussa Meibekissä pääsi kuljeskelemaan turvatalon keskeneräisissä huoneissa.

”Sattumalta kysyin, missä teillä on drop-outs, keskeyttäneet?” Sirkku kertoo. Aikuiskouluttajana asia kiinnosti. Kenialaisisännät sanoivat, että suurin syy tyttöjen keskeyttämiseen ovat kotitöiden ohella teiniraskaudet.

Raskaana olevat tytöt häädetään koulusta. Avioton raskaus on suuri häpeä tytölle ja koko perheelle. Häpeävä

tyttö ei paljasta lapsen isää ja joutuu yleensä koko yhteisönsä hylkäämäksi. Tulevaisuutena on tavallisesti prostituutio. Nuorimmat tytöistä olivat 14–15 -vuotiaita, eivätkä he edes tajunneet, mitä heille oli tapahtunut. Kenialaisissa pikkukylissä elää uskomus, ettei tyttö opi yhtä hyvin kuin poika. Raiskattu tyttö ei opi senkään vertaa.

”Tyttöjen huoltajana minä ja mieheni tiedämme, että it takes two to tango. En voi lahjoittaa rahaa hankkeeseen, joka hylkää heikoimpansa.” Suomalaisiasiantuntijan kiihkeä puhe vetosi isäntiin ja tytöt noudettiin takaisin opintielle.

Samaa kuin Suomen historiassa

Joulukuussa 2007, Suomen itsenäisyyspäivänä, oli turvatalon avajaiset. Kaikki tytöt olivat synnyttäneet ja osa oli palannut kouluun. Teiniäitejä oli kuusi ja yksi heistä oli koulunsa paras oppilas. ”Olen sitoutunut kaikkiin ja huolehdin heistä, kunnes heillä on ammatti”, Sirkku sanoo.

Kenia on Sirkku Saini-Sjömanille retriitti, jossa länsimainen kello suljetaan. Ilo, toivo ja uteliaisuus johdattavat eteenpäin.

KUKA?

- Sirkku Saini-Sjöman, LTO, erityislastentarhanopettaja, sosiaali-alan työnhajaaja (HY)/kouluttaja ja lasten ryhmäpsykoterapeutti.

MISSÄ?

- Asuu Helsingissä, vienyt tietotaitoaan Keniaan. Perustanut World Vision-järjestön kanssa yhteensä kaksi tyttöjen turvataloa Keniaan.

MITÄ?

- Elämyksellinen ja kokemuksellinen oppiminen yhdistyneenä onnistumiseen soveltuu kaikille.

Hän käy pari kertaa vuodessa Keniassa tukemassa teiniäitejä ja heidän vuorovaikutusta lapsiinsa. Hän kertoo leikkien ja laulaen, miten tärkeitä varhaiset vuodet ovat lapsen kehitykselle.

”Näen paljon samaa kuin suomalaisessa varhaiskasvatuksen historiassa. Äitien arkiaskareet ovat rankkoja ja pienet lapset jätetään usein yksin tuntikausiksi. Opettajat keräävät yksinäisiä lapsia kylistä ja teiden varsilta antaakseen heille turvallisuutta, opetusta ja kasvatusta.”

Alakoulujen opetusmenetelmät ovat vanhakantaisia ja hyvin autoritäärisiä. Pikkulapsia istutetaan yli 40 hengen aaltopeltihuoneissa.

Elämyksellisesti ja kokemuksellisesti

Köyhästä, 39-miljoonaisesta kansasta joka viides minuutti kuolee kaksi ihmistä AIDS:iin ja puolet väestöstä

elää köyhyysrajan alapuolella. Tyttöjen mahdollisuus koulunkäyntiin kilpistyy usein siihen, että heitä tarvitaan veden kantajiksi. Yksi uhka on, että perheen isä myy tyttärensä.

Kerran Sirkku esitti englanniksi improvisoitua nukketeatteria ala-asteen opettajille. Joku oli lahjoittanut My little pony- muovileluja ja Sirkku nappasi yhden sanoen: ”Tämä isä-poni on päättänyt näyttää pikkutyttö-ponin rikkaalle, vanhalle sukulais-ponisedälle. Äiti-poni esteli ja apuun tuli kylän arvostettu vanhin nainen-poni. Hän sanoi, ettei tyttö-ponia saa pakottaa naimisiin. Lasten pitää saada käydä koulua.”

Matkoillaan Keniassa Sirkku kouluttaa ECD, Early Childhood Development teachers, varhaiskasvatuksen opettajia, paikallisia erityisopettajia ja kylien vaikuttajia.

Sirkun tapa opettaa on yhteisöllinen, elämyksellinen ja kokemuksellinen. Hänestä kieli on yliarvostettu

vuorovaikutuksen keino. Missä tahansa hän kulkeekin, hän ryhtyy leikkimään. Harakka huttua keittää ja silmä, silmä, nenä, suu naurattavat, onpa yhteistä kieltä tai ei.

Kenia nyt

Kehitys Keniassa herättää Sirkussa ristiriitaisia tunteita. Toisaalta maa elää äärimmäisessä köyhydessä ja puutteessa, toisaalta informaatiokanavat ovat auki muulle maailmalle. Lähes kaikilla on kännykkä, mikä varmaan on hyvä. Missä tahansa on aurinkopaneeli, josta saadaan virtaa, sieltä löytyy televisio. Silmien eteen ilmestyy valtava yltäkylläisyys samalla kun omaa elämää varjostaa kurjuus.

”Suhtaudun elämään avoimesti ja positiivisesti. Koen Keniassa vahvaa samuutta naiseen ja opettajiin. Huoli lasten tulevaisuudesta on yhteinen. Vaikka ruohonjuuritason kehitysyh-

Sirkku Saini-Sjöman käy Keniassa pari kertaa vuodessa. – Koen Keniassa vahvaa samuutta naisiin ja opettajiin. Huoli lasten tulevaisuudesta on yhteinen.

teistyö sai alkunsa muutamasta kriittisestä kommentista syntymäpäiväjuhllilla, kokemus Keniassa on ollut myönteinen. Uskon vahvasti yhteisöllisyyteen. Hakeudun vuorovaikutukseen ja koulutan lastentarhan opettajia havaitsemaan lasten erityistarpeita. En ole vienyt miljoonia euroja. Olen mennyt sinne, elänyt heidän kanssaan

ja etsinyt ituja, jotka ovat tuloillaan.”

”Erityisopettajana koen, että minun on vietävä tietoa eteenpäin. Kuka tahansa voi oppia, jos minä itse pysyn oppimaan.” Näin sanoo jo kansakoulussa todettu sanasokea oppija, josta tuli kahden laudaturin ylioppilas. Yliopisto-opintoja ei silti suositeltu 1970-luvulla Suomessa. Onneksi

Sirkku on puhelias luonnostaan, valoisa ja utelias, seitsenlapsisen perheen kuopus. ♡

Printel on nyt

Printel

Lekolar

Suomen ja Pohjoismaiden suurin koulu- ja päiväkotivarustaja

www.lekolar.fi